

מדינת ישראל
הבנקת הטביעה

ד.ט.

פרוטוקול הישיבה 48/ג

מישיבת ועדת הכספיה, שנתקיימה ביום ג' כז' באדר א' תשי"ד (2.3.54), בשעה 8:30

נוכחים:

י. גורי - היו"ר
י. פורדר
ט. קלטר
א. ציזלינג
ק. לוז
י. בדר
ח. רובין
א.ט. גניחובסקי
ש. בז'רנו
ח. גרינג
י. אפרתי
ג. הרצפלד
א. טטופ
ט. דיין
ח. למדן

מזמנים:

ד"ר מנדלסון - מטעם המוצר
מר עקביה - מטעם המוצר

ש. בזק - מזכיר הועדה

דר-היום:

א. אישור צו מכס על סיעור תעריים לטבק
ב. המסך הדיון באומדן ההכנסות
לטנת 1954/55:

1. מס רכוש עירוני; מס רכוש חקלאי.
2. מס (כולל דלק).
3. בלו - טבק, טסקאות, סלט, צטיגיה וטובות.

=====

א) צו על שיעורי עריכת לטבק
=====

היו"ר י. גורני: (קורא את הצו)

א.מ.ג. בניחובסקי: בהזדמנות זו אני רוצה להביע
טענה, אותה הבעתי כבר טעם,
בקשר לאריזת הסיגריות. אני חושב שאיננו צריכים לבזבז
כסף על קרטון, אלא מספיק אם נארוז את הסיגריות בנייר.

ש. בן רנן: בסידור זה של הבלו, שעבר לפני
שנתיים מבלו אמסולוטי לבלו
לפי אחוזים ממחיר המכירה, ישנו פגם אחד בתנאים שלנו.
הוצאות הייצור ומחיר החסרים עולים באופן מתמיד. בכל
פעם שיש הכרח להעלות את מחיר הסיגריות, מטעמים של
מחיר הייצור - באופן אוטומאטי עולה גם הבלו על
סיגריות - גם אם מטעמי תקציב אין בזה כל צורך. דבר
זה מעלה את מחיר הסיגריות, לפעמים יותר מן הרצוי.
דבר זה גרם למשל לכך, שעישון סיגריות וירג'יניה ירד
היום עד ל-10% בערך, בזמן שהיה פעם 55-60%. אי אפשר
לומר שהיתה מדיניות מכוונת, להורדת העישון של טבק
וירג'יניה. דבר זה מוריד גם את הימוש בטבק וירג'יניה
המקומי, שאגב אי אפשר להתמש בו ללא תערוכת עם טבק
סחור. היום ישנו בארץ מלאי גדול מאד של טבק
וירג'יניה מקומי, ועומדים בפני הבעיה שהמלאי הזה,
לפי התצרוכת של היום, הוא מלאי לשנים רבות. דבר זה
מוכיח, לדעתי, שההורדה של המחזור בוירג'יניה לא היתה
תוצאה מדיניות מכוונת, כי אם תופעת לוואי של העובדה,
שהבלו עלה באופן אוטומאטי.

אני מציע שהאוצר ייפה את
כוחו של יו"ר הוועדה, בזמן שהצו הזה יקבל את אישורו
בכנסת, להודיע מעל במת-הכנסת, שאם יהיה הכרח להעלות
את המחירים כתוצאה מהתיקרות בחסרי גלם או שכר-עבודה
במשך שנת התקציב הבאה, - ובמידה שבאותו הזמן תכסינה
ההכנסות מבלו אותם 15 סיליון הנמצאים בתקציב - לא
יעלה הבלו באופן אוטומאטי, כתוצאה מהעלאת המחירים.
הייתי מאד רוצה לשמוע אם ד"ר מנדלסון יצטרף להצעת.

א. ציזלינג: ברצוני לדעת מה היתה הסיבה
להעלאה של 2% על הסיגריות

הזולות ביותר?

מדוע הבלו על טומבאק וסיגריות
נקבע לפי ק"ג ולא לפי אחוזים?

כמה דביזים אנו מוציאים היום
על יבוא טבק וירג'יניה?

ח. למדן: כתוספת לדבריו של חבר-הכנסת
בניחובסקי בקשר לאריזת הסיגריות,

אני רוצה לומר, כי מבחינת תעסוקה נותנת האריזה בקרטון מעט מאד; אינני חושבת שאנו מייצרים קרטון בארץ, ואנו מביאים אותו מחו"ל. מדוע לא נפסיק את האריזה בקרטון ובארוז את הסיגריות בנייר?

ד"ר מנדלסון:

לדבריו של חבר-הכנסת בז'רנו ברצוני לומר, כי המדיניות של הגדלת תצרוכת הסיגריות המזרחיות והקטנת העישון בטבק וירג'יניה היתה מכוונת מנקודת מבט של חסכון במטבע זר. עשינו זאת על-ידי הטלת "קנס" גבוה מאד על מעשן טבק הוירג'יניה. התוצאה היא: בשנת 1949/50 הוצאנו מיליון וחצי ל"י עבור יבוא טבק והיום אנו צריכים להוציא רק חצי מיליון ל"י.

מלאי טבק הוירג'יניה הנמצא בארץ, מתוצרת מקומית, עולה הרבה על האפשרויות להשתמש בו, וביחוד מכיון שלעת עתה אין כל אפשרות לעסנו מבלי תערובת של טבק וירג'יניה מחו"ל. אולם בשנה הבאה יהיה הכרח להקטין את גידול טבק הוירג'יניה או לצמצמו למקומות בהם הצליח הטבק הזה באופן מיוחד.

אשר לאריזה - ראשית היתה קיימת בעייה של מכוונות. יש צורך במכוונה מיוחדת לאריזת נייר. הקצבנו לזה מטבע זר, ובכל ביח"ד לסיגריות ישנה עכשיו המכוונה הזאת - אבל אי אפשר לארוז את כל הסיגריות בנייר. נוסף לזה מתנגדים אנשי התעשייה לאריזה זו, היות והם טוענים שאין זו אריזה יעילה, כמו באמריקה למשל, והיא משפיעה לרעה על הטעם והטיב של הסיגריות. על כל פנים אנו נמשיך בלחץ בכוון זה, ונעשה את אשר ביכולתנו.

אשר לצד הפיסקאלי של הבעיה - אנו מקווים להשיג טן הבלו על סיגריות ומוצרי טבק - 2 מיליון ל"י נוספים; במקום 13 מיליון - 15 מיליון. ההכנסה עכשיו היא למעלה ממיליון ומאה אלף ל"י לחודש.

אני חושב שבאוצר לא תהיה התנגדות להצעתו של חבר-הכנסת בז'רנו, בקשר להעלאת הבלו באופן אוטומאטי. אולם אני מסייג זאת למקרים שהעלאת המחירים תחול מסיבת התיקרות בחטרים ובשכר-עבודה. במקרים אלה אנו מבטיחים שהבלו ייסאר ברמה האבסולוטית לפי האחוזים הקיימים.

היו"ר י. גורין:

מדוע נסייג את ההודעה הזאת דוקא לגבי טבק וירג'יניה? הרי שמענו שהאוצר קובע עכשיו לעצמו את מדיניות המכס ומסי העקיפין האחרים, ובמידה שהאומדן יצדיק את עצמו - אין בדעתו של האוצר לשנות תעריפים באמצע השנה. מדוע לא תימסר הודעה כוללת בענין זה?

ד"ר מנדלסון:

אני מהסס להבטיח זאת בכל המקרים, כי זוהי בעצם הזמנה לייצרונים, שהם יוכלו להעלות את המחירים מבלי שהדבר יספיע על המסים שהם צריכים לשלם.

א. ציזלינג

אני רואה שלגבי הסיגריה היקרה ביותר - המס לא מגיע אף ל-60% בעוד שעל הסיגריה הזולה ביותר הטילו 2%.

ד"ר. סנדלסון

המרחק בין המחירים היה כה גדול שהפעם - גם כן להבטחת ההכנסה - הציעו להעלות ב-2% גם על הסיגריות הזולות.

מהבלין על סיגריות אנו מקבלים הכנסה של בערך 1/4 מיליון ל"י לחדש, מסיווק של 8 מיליון קופסאות לחדש.

גם מסיבות קלקולציה של התעשייה יש לראות את התמונה בצורה נכונה: מסיווקים סיגריות ב-29 מיליון ל"י לשנה; 55% מזה מהווה הבלו, ונשארים 14 מיליון למגדלים, יצרנים ולמסחר. כ-3 מיליון ל"י מופנים למגדלים, 3 מיליון ל"י למסחר ולסוכנים וליצרנים נשארים כ-8 מיליון ל"י. הפדיון של היצרן הוא בטווח 80 פרוטה קופסה.

לפי המלצותיה של ועדת הכלכלה פעל האוצר בסתי דרכים, בעצם היתה המלצתה העיקרית של הועדה, הקמת מועצה לגידול ושיווק טבק. דבר זה טרם הוגש, אבל דנים בו. היו שתי המלצות אחרות: הספקת אסראי לתעשיית הסיגריות, כדי לאפשר לה לסלם בעד הטבק במהירות יותר גדולה - וועדת הכספים אישרה זאת, והמלצה סניה, שהאוצר ומסרד החקלאות יעזרו במתן מפרעות למגדלים, ומסרד החקלאות ששתתף השנה בסכום של 3/4 מיליון ל"י.

לשאלתו של חבר-הכנסת צזילינג, מדוע הבלו על טומבאק וסיגרים חל על ק"ג ברצוני לומר, כי הבלו על סיגרים הוא ממילא גבוה מאד, גם המחיר גבוה מאד ולא העלינו. אשר לטומבאק, קייה מאד לקבוע באיזון מחיר סוכרים אותו הקמעונאים הערביים.

א. ציזלינג

אני רואה כהתקדמות רבה את העובדה שהוצאת הדביזים ליבוא טבק ירדה בהרבה, ואני חושב שיש להמשיך בזה. יש להכביד על הסיגריות היקרות ולהקל על הזולות. על טבק וירג'יניה אני מציע להעלות את הבלו עד 70% ועל הזולות ביותר להסיר לגמרי, או מקסימום להשאיר את הבלו הקיים.

א.ס. גניחובסקי

יש לי חילוש הצעות סאמנס אינן סייעות באופן יסיר לצו, אבל

זוהי ההזדמנות להציען:

- (א) כל מסחר הטבק בקמעונאות יימסר אך ורק לאנשים שלמעלה מגיל 50; (ב) על כל קופסת סיגריות יסולמו 5 פרוטות שיופנו לקרן חוסר-עבודה;
- (ג) האוצר, יחד עם התאחדות בעלי-התעשייה יקיסו קרן למחקר אם אמנם גורם העיסון לסרטן בריאות.

י. פורד:

אני זוכר שלפני שנה הועלתה בעיית הדביזים, ואנו החלטנו להקציב הקצבה קטנה מאד ליבוא טבק הוירג'יניה. אולם לאחר זמן קצר בקשו נציגי האוצר להגדיל את ההקצבה. היות וזה מספיע באופן ניכר על ההכנסה. אם נחליט גם עכשיו על קיצוץ ההקצבה, אני חושש שתהיה התנגדות לכך מטעם האוצר, וברצוני לסמוע את דעתו של ד"ר מנדלסון בסאלה זו.

ברצוני לדעת אם בכלל ישנה אפשרות להסתמס בטבק וירג'יניה המקומי ללא תערובת עם טבק חוץ.

אני סמעת שההכנסה מטבק וירג'יניה לאוצר סתכמת בערך ב-4 מיליון ל"י. ובכך, לכל הדעות כדאי להוציא 200 אלף דולאר, כדי לקבל 4 מיליון ל"י. על כל פניו, ברצוני לסמוע את דעת האוצר.

י. בדר:

ברצוני לדעת אם אפשר לקבל מספרים והשוואת הבלו על סיגריות בארץ לזה החל בארצות אחרות.

ש. בוז'רנו:

בקשר לסאלת אריזת הסיגריות בניר עלי לציין, כי כ-50 מיליון סיגריות נארזות היום בניר - כלומר, קצת פחות מסליס כל הסיגריות. זוהי אריזה בניר אחד פשוט, לא כמו האריזה האטריקנית הטובה הרבה יותר. מספר זה מעסיק עתה את כל המכוונות הקיימות בארץ. אילו רצינו לארוז את כל הסיגריות בניר, באותו טיב הקיים, לא היתה כל אפשרות לקיים הבוליים כל כך גדולים במחירים בין סיגריה זולה לסיגריה טובה. היום הסיגריה הזולה ביותר עולה 18 גרוש והיקרה - 56 גרוש. אין גם לקוה שהיינו יכולים לקיים שוק בשגיל הסיגריות היקרות ביותר - כי בכל זאת הצרכן דורש משהו בעד כספו. נוסף על כך, ההבדל בטיב מוספע גם כן מאד מן האריזה.

אשר לטבק וירג'יניה המקומי, אני טוען שאי אפשר להסתמס בו מבלי תערובת של טבק וירג'יניה מחו"ל. גם אם נפסיק את יבוא טבק הוירג'יניה לא יעשנו את טבק הוירג'יניה המקומי, כי אם יעשנו טבק מזרחי.

אם נפסיק את יבוא טבק הוירג'יניה, דבר זה יגרום לאוצר הפסד של 3,5-4 מיליון ל"י. דבר זה יגרום אולי גם להברחת סיגריות וירג'יניה, וצריך לחשוב על כל הדברים האלה כסמציעים הפסקת יבוא טבק וירג'יניה.

י. אפרתי:

אני מסכים לדברי חבר-הכנסת בוז'רנו, שאנו מוכרחים להביא כמות מסוימת של טבק וירג'יניה מחו"ל.

אפרתי: בהזדמנות חד ברצוני לבקש גם את אנשי הסכס וגם את חברי הועדה, להתייחס קצת באהדה לגידול הטבק המקומי.

ה צ ב ע ה

הצו אושר

הינ"ר י. גורני: בישיבת אתמול החלטנו להצמיד את ההצבעה על סעיפי התקציב לדיונים על הצורים. נצביע תה על הסעיף התקציבי של בלו על טבק. האומדן המוצע על-ידי האוצר - 15 מיליון ל"י.

י. גורני: אני מציע להפחית לירה אחת מהאומדן.

א. ציזלינג: אני מציע להפחית את האומדן 2-3 מיליון ל"י.

סעיף 9 - מלט, צמיגים ושונות:

ד"ר מנדלסון: אני מציע למחוק בסעיף זה את המלה "שונות". הכוונה היא בעצם להטיל מס על ביח"ך לקלפים המוקם עתה בירושלים. סעיף זה יתן בערך 60 אלף ל"י; צמיגים אנו מקווים לקבל הסנה - 1 מיליון ל"י ומלט - 11,5 מיליון ל"י.

י. גורני: אינני מבין מדוע בוטל הבלו על גפרורים ועל מלח. אמנם אלה הם מצרכים חיוניים, אבל הם זולים מאד לעומת הערך הסיטוסי שלהם, ויש תמיד חשד שאם אין בלו על המצרכים האלה, הדבר משפיע על הרווחים ועל קביעת המחירים.

ברור שהבלו על קלפים הוא מוצדק, ולא הייתי מתנגד לו היה גבוה יותר. אבל אינני יכול להסכים לבלו על ביר, ביחוד עשתעטייה זו היא חדשה בארץ, ויש לעודדה.

אני מציע שנפרט את הסעיף הזה ולא ייאטר: מלט, צמיגים ושונות, אלא כל סעיף לחוד.

הינ"ר י. גורני: אני שותף להצעתו של חבר-הכנסת בדר על פירוט הסעיפים.

י. גורני: אני מציע להעמיד את האומדן של בלו על מלט בסכום של 9,5 מיליון.

ר.ט.

אני מציע להעמיד את האומדן
של בלו על סלט ב-8,600,000 ל"י.

ח. רובין:

ה צ ב ע ה

הצעתו של חבר-הכנסת בדר - לא נתקבלה
הצעתו של חבר-הכנסת רובין-לא נתקבלה

הצעת האוצר בסעיף 9 - סלט: 11,500,000 ל"י -

נ ת ק ב ל ה

חברי הכנסת בדר ורובין מומרים לעצמם
זכות הסתייגות.

אנו נחזור לאומדן הזה
לאחר שנעבור על תקציב ההוצאות.

ח. אריאב:

אני מציע להעמיד את האומדן
של בלו על צמיגים על 900,000 ל"י.

ח. רובין:

ה צ ב ע ה

הצעתו של חבר-הכנסת רובין - לא נתקבלה

הצעת האוצר בסעיף 9 - צמיגים: 1,000,000 ל"י -

נ ת ק ב ל ה

הצעת האוצר בסעיף 9 - לונות: 50,000 -

נ ת ק ב ל ה

סעיף 06 - מס רכוש עירוני - 2,600,000 ל"י;
מס רכוש חקלאי - 800,000 ל"י

הינו"ר י. גורי:
ישנם 17 סוגים עליהם חל
מס הרכוש החקלאי (קורא).

אבקש את סר עקביה למסור לנו
פרטים על מס הרכוש החקלאי.

מ. עקביה:

מס הרכוש החקלאי הוא אחד
המסים הראשונים בארץ. בשנת
1942 נעשתה רביזיה של המס הזה, ואז נקבעו 16 סוגים
של קרקע. הבסיס של החישוב היה, באופן תיאורטי לפחות -
10% מההכנסה נטו של דונם קרקע, לפי התנובה האפשרית
שלו.

שני הסוגים הראשונים הם
מטעי-הדר, אבל מכיוון שהיו סבורים שבנפת עכו ההכנסה
בענף זה היא הרבה יותר קטנה קבעו סוג אחד למטעי
הדר בכלל וסוג שני למטעי הדר בנפת עכו. סוג שלישי
היה: מטעי בננות; סוג רביעי - שטחי כפר בנויים.

ר.ש.ר.

אח"כ באים הסוגים מ-5 - 15, האדמה מחולקת לפי הטיב שלה, לפי הערכת הסמאים אשר נתטנו למורך חוק זה. על סוג 16 לא חל בכלל מס - אלה הם יערות בטועים ואדמה דלה. רק לאחר שנים נוסף הסוג ה-17 - בריכות דגים.

אסרתי קודם לכן, שהחישוב אז היה 10% מההכנסה נטו, אבל גם היו חות הסודיים ביותר הבסזאים עוד בידינו גם היום. אנו רואים שנעשתה הקלה גדולה בסוגים הנמוכים; הנוונה היתה להקל על בערבים ולהקשות על היהודים.

לפי החוק, בטידה שאדם מסדר היקאה באדמתו, והוא מסתמס באמצעים מכניים - הסוג אינו מסתנה. אם רוצים היום באופן רציני להטיל מס על אדמות שלחין, יש הכרח לסנות את ההזדמנות הזאת, כי אחרת למס המוגדל לא יהיה אפקט אמיתי.

לגבי בריכות דגים היה המס 560 פרוטה לדונם לשנה, ועלה עד 2,240 ל"י. בסוג הבנות היה הפצב בדיוק דומה. לגבי בריכות דגים ברור שזה היה סכוון רק נגד היהודים. ביחס למטעי בנות - היו אמנם גם מטעי בנות לערבים, ביריחו ובמקומות אחרים.

המסים כמות שהם מתחילים ב-8 פרוטות לדונם לשנה והגיעו ל-40 פרוטות לדונם לשנה. על הסוגים 14, 15 לא חל מס בתחילה.

שנה לאחר הכנס הצו לתקפו הכפילו את סיעורי המסים והם היו מ-320 פרוטה ל-4 פרוטות. בשנת 1944 הכפילו יבית.

מ-1944 עד היום לא חל כל יינוי בטיעורים האבכולוטניים של המס. אנו עומדים עתה בהכנסה של פחות מ-300 אלף ל"י לשנה. בזמן המנדט גבו מיליון וחצי ל"י. יש לנו שטחים יותר קטנים, היות והנגב אינו מסלם מס רכוש הקלאי בכלל. ביחס לישובים החדשים הפרוצדורה היא ארוכה, היות ואנו צריכים לגבות את המס מבעל הקרקע.

לינוי חוב של מסים. בשנת 1951 שילם האפוטרופוס סאה אלף ל"י על החשבון; זה סינה את כל טבנה ההכנסות וגרם לה גדלת האומדן. בזמן האחרון ישנם חובות גדולים מאד של האפוטרופוס. אנו עדיין איננו יכולים להגיע לתשלומים על-ידי הישובים עצמם.

בחוק הזה ישנן כל מיני הקלות. קודם כל, בחוק לעידוד השקעות הון; אח"כ בחוק עצמו ישנן הקלות ביחס לרבעי פרי בדרך כלל, ישנן הקלות ביחס למטעי היערות; ישנם פטורים בגוף החוק.

מה הן ההצעות שהמסלה מציעה

עתה לסינוי המס? -

ראשית, מטעי הדר: לאחד את סוג 1 ו-2 ולקבוע את המס ללידה אחת לדונם לשנה, במקום 10 גרוס; מטעי בנות - 3 ל"י לדונם במקום 2,240;

סטחי כפר בנויים - 1,5 ל"י במקום 640 פרוטות; מטעי פירות סדרגה א' - 2 ל"י (המקסימום היה 1.60 ל"י).

ביחס לסאר הסוגים, השיטה היא פשוטה מאד הכפלנו כל מס פי שלוש.

פה ברצוני לציין, שהמנגנון שעסק בזמן המנדט בביצוע חוק זה היה פי שלוש גדול מהמנגנון היש לנו עתה. ולא רק זאת - אלא שאנו כמעט איננו עוסקים בדבר זה, אלא בגביית מסים מאוחרים והוצאה לפועל. העבודה החשבונית הדרושה ביחס לחוק זה היא ארוכה ומטובכת, ובאמצעים העומדים לרשותנו איננו יכולים לבצעה. לכן הכפלנו את המס פי שלוש, באופן אוטומטי, ורק כך נוכל להגשים זאת. אם אנו רוצים לסנות בכלל את כל השיטה, לעשותה קלה יותר ובלתי מטובכת ומטורדת יותר - אנו מוכרחים לעבור את כל הארץ לארבה ולרחבה - ולזאת דרושים אנשים. יש לנו עתה 202 פקידים לגבייה, ובמס רכוש חקלאי אין עוסקים אפילו 25 אנשים, ואלה עוסקים גם בעבודות אחרות.

בקשר לסוג הרביעי, אמרתי כבר שאנו דורשים את ביטול התנאי שאם אדמת שלחין מוסקה באמצעים טכניים - הסוג שלה לא יטונה.

בקשר עם שינוי המספרים והסוגים, אנו חייבים לקבל סמכות לבצע את השינויים האלה בחדשים הראשונים של שנת הכספים. הסמכות הזאת אינה קיימת בחוק, ולפיו אנו חייבים לסיים את כל שינויי הסוג עד ראשון באפריל. לא נוכל לעשות זאת.

היו"ר י. גורני:
לידיעת חברי הוועדה שלא היו נוכחים בישיבת אתמול ברצוני לומר, כי החלטנו לצרף את הדיונים במס רכוש עירוני ובמס רכוש חקלאי. חברי-הכנסת ציזלינג ובדר הביעו את דעתם בסלאות אלו.

ברצוני לציין כי מצטט מס הרכוש החקלאי הוא כזה, שיש צורך לבטלו או להעלותו, אולם אין כל טעם לגבותו כפי שגבו אותו עד עתה, כי ההוצאה אינה כדאית, גם אם אינה גדולה.

אני מסכים לדברי חבר-הכנסת בדר, שיש לנהל מדיניות טובה לגבי הכנסה מרכוש, שהכנסה בחלק אחד מהרכוש הוקפאה ובחלק שני לא.

אם המס הזה ניגבה לפי ההכנסה, אין לערובו במסים אחרים המוטלים על רכוש, כמו מס שבח מקרקעין, מס עזבון וכד'.

א. ציזלינג:
מדוע מסלמים מס על מטעים ועצים, ואין מסלמים מס על מכונות?

ק. לונז:

זהו מס על נכסי דלא ניידי, ולכן אין לבוא בטענות: למה אין

מסילים מס על מכונות.

אנו אמרנו שיש לדון על מס רכוש עירוני יחד עם הדיון במס רכוש חקלאי, וזה היה קטור גם בדעה שיש להעביר את המס הזה לרשויות המקומיות. אני אומר, כי במידה שיסבה דעה שצריך להעביר את מס הרכוש העירוני לרשויות המקומיות - יש להעביר גם את מס הרכוש החקלאי.

אני חולק על דברי חבר-הכנסת בדר ביטיבה הקודמת. אמנם ההכנסה של הרכוש העירוני הוקפאה - אבל רק בחלקה. זוהי הכנסה של אותו רכוש שהיה קיים עד קום המדינה. כל הרכוש אשר הוקם מאז קום המדינה, ההכנסה מסווג הולמת את רמת ההכנסה בכלל. על כל פנים לגבי הרכוש הזה יש לנקוט בדרך אחרת, וזה צריך להביא להגדלה ניכרת של מס הרכוש העירוני. יש לבדוק את מס הרכוש העירוני מחדש, ולקבוע את סיעורו לפי ההכנסה נטו.

י. בדר:

אני יחכים לדבריו של חבר-הכנסת י. בדר, שיש להעמיד את מס הרכוש העירוני לפי ההכנסה נטו. אולם אני בטוח שהמס, כפי שהוא קיים עתה, עולה בהרבה על 10% מההכנסה נטו, ומגיע אולי ל-20%-25%.

הצעותי הן: הכנסה מסס רכוש חקלאי - 3,5 מיליון ל"י. בהתאם לזה אציע תיקונים בהצעת החוק, כמתואר לסולחן הכנסת.

ח. אריאב:

אני גורס שכל המס הזה צריך לעבור לרשויות המקומיות. לא בשנה זו, כי הסכומים כבר הוכנסו לאומדן ההכנסות, אלא בשנה הבאה. מסווג כך אני מביט על ההכנסה מהמס הזה כעל הכנסה ארעית לתקציב הזה בלבד.

אני מסכים עם האוטררים שהניסיון של הרכוש העירוני הוקפאו וההכנסה מהחקלאות לא אבל הייתי רוצה שכסאנו דנים בשאלה זו נביא בחשבון גם את פגעי הסמים הפוגעים בחקלאות ובכל הצומח. אבל ברור שאפשר להעלות את המס על הרכוש החקלאי; לא הייתי מרחיק לכת כחבר-הכנסת בדר עד 10% נטו מן ההכנסה, אבל אפשר להעלותו לגבי הרמה בה הוא קיים עתה.

ט. דיין:

אני חושב שמוצדקת ההצעה להעלות את שני המסים - כמובן, בגבולות מסויימים.

אני מצייין כי החקלאים אינם מסלמים לקק"ל דמי חכירה מתאימים ויש לקחת זאת בחשבון. אני תובע שלהתייחסות החדשה יינתן החרור מסס בחמש השנים הראשונות.

מר עקביה:

מס רכוש עירוני סורכב מסני חלקים: מס על בניינים ומס על מגרשים. בקשר לבניינים, יכול להיות שאפשר יהיה לעשות שנויים, אם לא בשיעור המס הרי לפחות בהערכות, במידה שגם שכר הדירה יתוקן לטובת בעלי הבתים. יותר מ-50% של המס חלים על מגרשים. בשנת 1952/53 גבילו קצת פחות ממיליון מגרשים וקצת למעלה מ-800 אלף בניינים.

ישנה טיבה חשובה אחת מדוע לא יכולנו להגדיל את המס. מדובר על בנייה חדשה, אולם בנייה חדשה פטורה מס מס ורק ב-1955/56 נוכל כבר להתחיל לגבות מס מן הבניינים החדשים. זוהי גם הסיבה שישנו הבדל כה גדול בין חכנסותינו לבין החכנסות העיריות, כי העיריות גובות מס גם מהבניינים החדשים.

אשר למס זה ולאופיו הכללי - יתכן שהיינו צריכים להפכו למס על שווי כולל של הרכוש. אבל אם יוחלט כך - אנו צריכים מנגנון עצום כדי לבצע זאת.

קיימת בכלל שאלה, אם החקלאות יכולה לסלם את מס-ההכנסה הנוכחי, וישנן דעות שזה בכלל בלתי אפשרי. אינני מדבר על שאילת חוקתיות מסובכות, כמו קבוצים, אלא על עצם בדיקה, גבייה והטלת המס.

אשר למס רכוש עירוני - שר האוצר הכריז בנאומו, כי הוא רוצה להוריד את המס ב-15%.

אני חושב שהעברת המסים האלה לרשויות המקומיות זהו דבר מסובך ביותר; ישנה שאלה של גביות, וישנה שאלה של שיטות בהכנסות, ולעת עתה אלה הן שתי בעיות נפרדות.

היו"ר י. גורלי:

אינני מדבר עתה על מס רכוש חקלאי, ואינני מערוב שיטות בהכנסות עם אופן הגבייה. אבל בנוגע למס רכוש עירוני, הכנסת אישורה לפני חדשים חוק, שלפיו תוכל הממשלה להעביר את הגבייה לרשויות מקומיות מסוימות. בזכות שהתנהל בעניין זה הובעה דעה, כי רצוי שזה יתפשט על פני י"ט רחב ככל האפשר. הייתי רוצה לדעת מהו המצב למעשה, ומה עומדת סחלקת הגבייה ומסי הרכוש לעשות בעניין זה.

מר עקביה:

לפי הבירורים המוקדמים, אין העיריות רוצות ביותר להיות הגובות. הן רוצות את ההכנסה. יש מסא-ומתן בעניין זה ובעתיד הקרוב הוא יבוא לידי הכרעה. אני אברר עוד את העניין עם שר האוצר, ואביא לכנסת את התשובה.

בהזדמנות זו ברצוני להביא לידיעת חברי הוועדה, כי הגביות ממס רכוש עירוני וחקלאי מהוות רק חלק קטן מכל העבודה בה אנו עוסקים. במסך 10 חדשים גבינו השנה 1,5 מיליון ל"י, ולעומת 7,5 מיליון ל"י, שגבינו בסביל אגפים ומחלקות אחרות: מס-הכנסה - יותר

ר.ש.

ח. רובין:
אני מציע כי שני הסעיפים האלה: מט רכוש עירוני ומט רכוש חקלאי יועברו לסעיף "הכנסה סועברת".

היו"ר י. גורן:
לידיעת חברי הוועדה, הוועדה המסותפת של ועדת הפנים וועדת הכספים דנה במסך כמה ישיבות בהסדר היחסים בין השלטון המקומי והשלטון המרכזי והיא קרובה לסיכום. אני מציע, שלפני שאנו מסכימים בשאלה זו ודנים גם על הצעתו של חבר-הכנסת רובין, מוטב שנחכה לסיכומיה של הוועדה המסותפת. גם אז, לפי דעתי, נוכל רק להגיש המלצה ולא החלטה. אין זו סמכותנו להחליט שמעבירים את מט הרכוש העירוני ומט הרכוש החקלאי לרשויות המקומיות.

י. אפרתי:
מט הרכוש החקלאי אינו מותאם להכנסה, אלא הוא בעצם מט על קרקע.

י. פורדר:
אני מצטרף להצעתו של חבר-הכנסת דיין, ביחס לשחרור הישובים החדשים ממש, בחמש היבטים הראשונות לקיומם.

לדעתי, לא יכול להיות וכוח, אם מוצדק להעלות את מט הרכוש החקלאי, כי כל הנתונים טראים שההעלאה היא מוצדקת בהחלט. אני הייתי מציע לאוצר לצרף זאת למס-ההכנסה.

היו"ר י. גורן:
הצעתו האחרונה של חבר-הכנסת פורדר אינה בסמכות הוועדה. אם מחליט על כך - יש צורך בחוק.

ח. רובין:
יש בסמכותנו להעביר את ההכנסה ל"הכנסה סועברת". אם תתקבל הצעתו, פירוש הדבר שועדת הכספים תכין יחד עם זה הצעת חוק לתיקון פקודת מט רכוש חקלאי ולתיקון פקודת מט רכוש עירוני, אבל לתקציב אפשר כבר להכניס זאת. אני מנקט את היו"ר להצביע על הסעיף הזה ביום ג' הבא.

ח. למדן:
אני מציע להעביר את הטסים האלה לרשות הרשויות המקומיות, ולהתנות הכספים האלה יופנו לצרכי תעסוקה בלבד, באישור משרד העבודה.

היו"ר י. גורן:
אם כך, אפשר להעביר את הסכומים האלה לתקציב הפיתוח, ולהגבילו לתעסוקה בלבד, דרך הרשויות המקומיות.

ס-4,5 טליון ל"י; סס כותרות - 740 אלף ל"י; סס
ארנונה - 560 אלף ל"י; ארנונת-חינוך בכפרים
הערביים - 224 אלף ל"י; סס יתר - 300 אלף ל"י קועוד.

בשנת 1950/51, כגובינו
רק סס רכוש עירוני וחקלאי היו לנו בתקן 160 מ"י;
עכשיו - כשהעבודה גדלה פי חמשה יש לנו 153 מ"י.
סספר זה אינו עוסד בכל היוואה להיקף העבודה.
בשנה הבאה רוצים לתת לנו 202 עובדים, וזה טוב לא
סטפיק בהחלט.

היו"ר י. גורלי:
ההצבעה בסעיף זה תיערך
ביום ג' הבא.

ד"ר מנדלסון:
בוכוח הכללי בקיו חברי הוועדה
חוסר על היקף הפטורים סכסס,
וגם על רמת התעריפים. השתדלנו לרכז את הדברים האלה,
כדי חברי הוועדה יראו, ישדיניות תעריפי הסכס לא
היתה שדיניות פסקאלית גרידא, אלא שדיניות ששקית.
ההכנסה סכסס סתרכוז על חלק גדול סאד של יבוא סחורות
סותרות, ו סחורות הסתחרות עם תוצרת הארץ. בסגסה זו
לא ייתנה דבר בשנת התקציב הבאה.

סתוך יבוא של סחורות בסווי
250 טליון דולר, ישנן סחורות בסווי של 90 טליון
דולר הפטורות לגטרי ססס.

ח. למדן:
לי נדסה שההגיון של פטור
סכס על חטרי גלם היה, כאשר
היה פיקוח על סחירים. אבל סה ההגיון כיומין פיקוח על
סחירים?

ד"ר מנדלסון:
שדיניות של תעריפים היא שדיניות
ליסן ארוך, וסוכרחה להיות שדיניות
של קבע. גם בתוצר וגם סאד כלכלנים שונים בשטחו ספיקות,
סם דבר זה הוא סוצדק. בעתון "זמנים" נספרססא שורת
ססטריות על נוסס זה, סיו דברו על כך שהסוצר יכול
היה לגבות 15-20 טליון ל"י לשנה על חטרי גלם.

אני בעתו של חבר-הכנסת
בז'רנו, סאססס אינו גריך להפוך למכסיר של ספיגת
רווחים צדדית. חברי בסוצר הוועדים, למשל, עבססב
בו סנו נסאססס עתה בסרץ, מין כל הצדקה למי-לקיחת
סכס על כותבה, כי פרט מולי לתוצרת "אח" נסכרים
סלכויים וטריגים בחישוב של שער יתר גבוה ס-1.80 ל"י.
אני חושב שסמדיניות של הסוצר מלמי ססרד הססוד
והפעיליה צריכה להיות: סתן סססיק ססגע זר עבור
הייצור של סצרכים היווניים, אלכסס וכלי בית,
ויש לעסות סה הקלקולציה לפי 1.80 ל"י.

היו"ר י. גורלי:
מי מסור ססד סאד להעמיד סה
הערן הסוסף לרשות היצרכים,

ר.ט.

כמעט לשימוש החפשי, וטעם ני להטיל עליהם את המסים הנלה. בטופו של דבר יכבד הדבר על הצרכן.

ג. בנ' רבנו:
מינני מטמין בכך, שהמוצר יכול היה לגבות 15-20 מיליון ל"י על חפרי גלם. יש לזה בלמוק יסודי: מנסים, על-ידי ביטול מכס, לעודד את הייצור המקומי מול היבוא של תוצרת מוכנה, ועושים זאת על-ידי הטלת מכס על יבוא של תוצרת מוכנה ושחרור מכס על חפרי הגלם המטמנים לייצור מקומי.

מה ענוגע לדגה הזאת, שמהז ביטול הפיקוח על המחירים - מולי נכונים היו דברי ד"ר מנדלסון לפני שנה, מולט עכשיו מצב הטקסטילים בשוק הוא שונה לגמרי, וייצרן מינו חפטי לקבוע לעצמו מחירים. ישנה התחרות קטה, דוקא בשטח הטקסטילים, והמחירים הם זולים יותר מאלה שהיו בזמן שהיה קיים השוק השחור.

ד"ר מנדלסון:
ברגע שמינו בייל מכס על שלוחים, אני מושש שהייצרנים ידרשו מיד תוספת, הרווחים האצדיים ישארו, ויהיה נזק למכס. מולם בני מקוה שבקרוב יתחילו היצרנים לרמות כי הערך הממשי של הלירה שלנו הוא בסביבות 1.80, וחוק ההתחרות ודאי יעזור בכך. נוסף לזה, הוטב גם מצב טבע החוץ שלנו ויוטב עוד יותר אחרי הקונסולידציה.

חברי הוועדה בקשו לרמות את רשימת הפטורים למוסדות ולגופים ספציפיים. רוב הפטורים למוסדות הם ל"הדסה", קופת-חולים, מוסדות בריאות כמו מלב"ן, מכון לפחקר "זיו", המוניברסיטה, הטכניון - בסך-הכל 406 מלף ל"י לתקופה של 4 חודשים, כלומר - 1,5 מיליון ל"י לשנה.

ח. אריאב:
בני רומה כי הסוכנות מקבלת פטור עבור יבוא סחורות שהיא מביאה טוה"ל, במקום כסף. ברצוני לקבל הסבר על כך, גם הסחורות שהסוכנות מביאה למכירה ביוק החפשי פטורות מכס.

בני מבין שפטרו ייוד לבתי-סלון מאושרים, אבל היו מטיב לדבר זה שמועות לא נעימות ביותר, וגם על כך ברצוני לשמוע הסבר.

ח. רובין:
בני מבקש לקבל את רשימת המוסדות, אשר על-פני אמלצת משרד הסעד, פטורים מכס. אני מוטל על כך, היות וקבלתי ידיעות כי ישנן בשטח זה תופעות מדאיגות ביותר, גם במה ענוגע למצרכי מוכל וגם מצרכים אחרים. לאחר שנקבל את הרשימה הזאת, עלינו לרמות מהי שיטת השחרורים או ה-השחרורים.

ר.ש.

היו"ר י. גורני:

מבקש את חבר-הכנסת רובין להפציץ לאוצר, מה הן הידיעות המדויגות שהיא קבלה, כדי שהדברים לא יהיו כל כך כלליים, כי האוצר והוועדה צריכים לקבוע להם בענין זה אוריינטציה; יש הכרח שהדברים יהיו יותר קונקרטיים.

ח. רובין:

יש חלק דבריה של אוכל להגיד, כי על-ידי כך שאגיד אותם יתברר מיד מהו מקור האינפורמציה שלי, וזאת אינני יכול לעשות.

אולם אני יכול להגיד, כי התשובה הכללית היא כזאת, שמשרד הסעד, בקלות-דעת מסויימת, מטליץ או דווג לשחרורים מטכס, לגבי שורה של מוסדות המופיעים כמוסדות צדקה או חיבון, ודרך שחרורים מטכס מסוג זה הוכנסו לפעמים כמויות ניכרות של סחורות, ויש להניח שאותם מצרכי אוכל לא נתחלקו באותם המוסדות, ובאותם כלי בית ומצרכים אחרים אין משמשים דוקא באותם המוסדות.

אני מבקש לקבל את הרשימה של אותם המוסדות המסוחררים ואת רשימת השחרורים שניתנו למוסדות אלה. אני בטוח שהאוצר, יחד עם ועדת הכספים, יהיה מעוניין למנוע שימוש לרעה בפרינציפ בכון בהחלט.

ד"ר מנדלסון:

הסוכנות משלמת עבור כל הסחורות, פרט לשחרורים טפיפיים.

אטר לרשימת הפטורים, אני חושב שגין צורך להגזים בדברים על ניצול לרעה. ישנם מקרים מסויימים פה ושם. ברשימת השחרורים למוסדות מהווים מוסדות כמו "הדסה", קופת-חולים וכד'. 95% והיתר - 5%. ובכן, זה לא יכול להיות מקור גדול להברחות. על כל פנים, אם מוצאים מקרה מסויים במיזה שהיא מוסד - יש מיד להפסיק את השחרור למוסד זה.

היה וכוח רב על השערים הטוגזמים, כביכול, של הטכס. אולם אם תתבוננו בטבלה שהוגשה לכם, תראו שעל 50% מהיבוא הוטל מעט בטיעורים בטוחים: 20%-30%. עבור כל הדברים שאינם מותרות הורדנו את הטכס עכשיו מ-30% ל-36% ל-20%-35%.

אני חושב שהמוסדן המוצע לשנה הבאה אינו מוגזם, ואני מבקש את חברי הוועדה לאשרו.

היו"ר י. גורני:

האם ישנן הצעות אחרות לאומדן הטכס, כולל דלק?

י. בדר:
אני מציע - 60 מיליון ל"י.
30 מיליון לטכס ואותו סכום
לדלק.

ח. רובין:
אני מציע: 65 מיליון א"י.
הכנסה מביטול שחרורים בלתי
מוצדקים 150 אלף ל"י.

ה צ ג ה

הצעתו של חבר-הכנסת בדר - לא נתקבלה

הצעתו של חבר-הכנסת רובין - לא נתקבלה

אושר סעיף הטכס - 45 מיליון ל"י

אושר סעיף הדלק - 30 מיליון ל"י

היו"ר י. גורי:
אינני חושב שנוכל
להצביע את הצעתו האחרונה
של חבר-הכנסת רובין. כל זמן שלא הוכח כי היו
שחרורים בלתי מוצדקים, אין טעם בהצעה.

ח. רובין:
אני מקבל את הערת היו"ר.

א.ט. גניחובסקי:
האם נכון שטוטדות הטיסיון
מקבלים פטור טכס?

ד"ר מנדלסון:
הטיסיון אינו מקבל, אבל אם
לכנסיות ישנם מפעלים סוג-
יאליים או חינוך.

ח. רובין:
חבר-הכנסת גניחובסקי
נגע באחת הנקודות הרגישות
ביותר מצדנו, ואני מציע שועדת הכספים תאליט
בענין זה, לבטל את השחרורים טכס, לגבי פעולות
"צדקה" של הטיסיון, ואולי גם לגבי החינוך שלהם.

י. בדר:
אני בדרך כלל בעל ביטול
שחרורים, אולם ישנם דברים
שאי אפשר לשאת אותם. ישנו מקרה המתחיל בטם "ירקוני"
והיה גם ענין של "סמן סיכה" בירושלים. מבקש מד"ר
מנדלסון הסבר בענינים אלה.

ח. גריאב:
כפי שאני רואה גדל סעיף
הטכס מ-43 מיליון ל"י
ל-75 מיליון ל"י. ברצוני לדעת על יסוד מה.

ר.ט.

ד"ר מנדלסון:

אמרת כי כבר ש-30 מיליון
ל"י מיועדים לדלק ו-46

מיליון ל"י - למכס.

ח. רובין:

אני שומר לעצמי את הזכות
לחזור לאותו סעיף אטר

והאמרת עליו, ביחס לסחרורים בלתי סוציאליים.

ח. אריאב:

אני שומר לעצמי את הזכות
לחזור לסעיף זה לאחר

שנעבור על סעיפי ההוצאה.

א.מ. גניחובסקי:

עוד בזמנו של טר המוצר טר
קפלן המנוח, הובטח שחרור

מכובות גילוח חטטליות מתשלום מכס. ברצוני לדעת
מדוע לא שוחררו והאם חושבים לשחררן.

היו"ר י. גורי:

נשאלה סורה שלמה של שאלות
ובקשו גם חומר נוסף. אני

מציע שד"ר מנדלסון יטיב שיטיבה הבאה, לאחר שיקבל
את הפרוטוקול.

אני נועל את הישיבה.

הישיבה ננעלה בטעה 13.30